
Розділ 8. Патологія тварин, клінічна біохімія, якість і безпека тваринницької продукції

УДК 619:616.995.132:615.284:636.1

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕКВІСЕКТ ПАСТИ ПРИ НЕМАТОДОЗАХ КОНЕЙ

Антіпов А.А., Пономар С.І., Гончаренко В.П.

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква

У нашій країні останнім часом з'явилась тенденція поступового збільшення поголів'я коней як на кінних заводах, племінних і багатогалузевих господарствах так і у приватному секторі. Головною запорукою стабільності цього процесу є благополуччя конепоголів'я щодо різних хвороб незаразної, інфекційної та паразитарної етіології.

За повідомленнями авторів у коней, з числа паразитарних хвороб, найбільш часто реєструють шлунково-кишкові гельмінтози [1, 2]. Велике паразитологічне значення мають нематоди підряду *Ascaridata* та *Strongylata*, які є найбільш поширеними паразитами коней в Україні, що завдають значних економічних збитків конярству, спричинюючи втрату поголів'я, затримку розвитку лошат, знижуючи племінні та спортивні якості та працездатність тварин. Тільки у США щорічні збитки від нематодозних захворювань складають більше ніж 3 млрд доларів [3].

Параскароз реєструється у коней усіх вікових та виробничих груп [4]. Основним методом боротьби з цим захворюванням є використання антигельмінтних препаратів. У ветеринарній паразитології був розроблений цілий арсенал досить ефективних хімічних препаратів для боротьби з кишковими нематодозами (бензimidазолі: mebendazol, fenbendazol; піримідини: пірантел; тетрамізолі: тетрамізол, левамизол; антибіотики аверсектинового ряду: івермектин, гігроміцин). Були розроблені різні схеми застосування цих препаратів для свійських тварин [5-6].

Однак, нераціональне, тривале і безконтрольне використання антигельмінтиків призвело до розвитку резистентних рас нематод. У країнах Європи, США, Канаді резистентність зустрічається більше ніж у половини господарств [7].

Мета дослідження. Вивчити антигельмінтну ефективність пасти еквісект при параскарозі коней у ТОВ «Разволожжя» Сквирського району Київської області.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводили у виробничих умовах конеферми ТОВ «Разволожжя», Сквирського району, Київської області на конях 1-5-річного віку, спонтанно інвазованих параскарисами.

З метою вивчення гельмінтологічної ситуації в господарстві та відбору дослідних тварин було проведено копрологічне дослідження на наявність яєць гельмінтів. З цією метою в ранковий час від кожного коня індивідуально відбирали свіжевиділені фекалії в окремі пакети, на яких писали кличку коня, час і дату взяття проби. Проби фекалій досліджували в лабораторії кафедри паразитології та фармакології Білоцерківського національного аграрного університету комбінованим методом, стандартизованим Г.О. Котельниковим та В.М. Хреновим зі застосуванням насиченого розчину гранульованої аміачної селітри з густиною 1,3. Підрахунок яєць гельмінтів проводили у середньому в трьох краплинах флотаційного розчину.

За принципом аналогів сформували 2 групи коней (контрольну та дослідну) по 10 голів у кожній. Тваринам першої дослідної групи застосовували пасту еквісект в дозі 0,23 мг на 1 кг маси тіла по ДР або 2 г пасти на 100 кг маси тіла тварини по лікарській формі. Препарат задавали всередину одноразово на корінь язика зі шприца-дозатора, який вводили у міжзубний простір ротової порожнини, потім на кілька секунд піднімали голову тварини.

Препарат виробляє ТОВ «Фармбіомед», м. Москва (Російська Федерація), він містить 1 % діючої речовини аверсектину С, допоміжні і інші компоненти. Діюча речовина – аверсектин С – композиція природного авермектинового комплексу, яка одержана шляхом мікробіологічного синтезу з використанням культури *Streptomyces avermitilis*. Еквісект являє собою однорідну пастоподібну масу світло-коричневого кольору, зі слабким специфічним запахом. Випускають у шприці-дозаторі по 14 г. Паста має достатню липкість, що запобігає її витіканню і випльовуванню.

Тварини контрольної (другої) групи антигельмінтик не отримували. До введення препарату та через 15, 30 та 60 діб після останнього застосування антигельмінтика проводили копроскопічні дослідження. У період проведення досліду всі дослідні і контрольні тварини знаходилися в однакових умовах годівлі та утримання.

Тестами для визначення ефективності лікування були екстенсивність інвазії (EI) та інтенсивність інвазії (II), а також екстенсефективність (EE) та інтенсефективність (IE).

Результати дослідження. З метою вивчення гельмінтологічної ситуації в господарстві та відбору дослідних тварин було проведено копрологічне дослідження на наявність яєць гельмінтів. У пробах фекалій були знайдені яйця круглої форми, великі за розмірами (0,09-0,10 мм), вкриті товстою гладенькою оболонкою, темно-коричневого кольору з зародковими клітинами. Це були яйця параскарисів. За результатами гельмінтокопроовоскопічних досліджень сформували 2 групи коней (контрольну та дослідну) по 10 голів у кожній.

Результати гельмінтологічних досліджень коней до дегельмінтизації наведені у таблиці 1.

Як видно з даної таблиці всі коні, як дослідної, так і контрольної груп були уражені на 100 % яйцями параскарид при інтенсивності інвазії, відповідно, від 34,6 до 38,5 екземплярів яєць в середньому у трьох краплинах флотаційної рідини.

Таблиця 1 – Результатигельмінтокопроовоскопічних досліджень коней до дегельмінтизації

Групи тварин	Кількість тварин у групі, гол.	Із них інвазовано параскарисами		
		гол	ЕІ, у проц.	ІІ, екз.
Дослідна	10	10	100	34,6
Контрольна	10	10	100	38,5

На 15-й день після останнього використання антигельмінтного препарату ми знову відібрали проби фекалій. Результати гельмінтокопроовоскопічних досліджень коней після дегельмінтизації наведені у таблиці 2.

Таблиця 2 – Результатигельмінтокопроовоскопічних досліджень коней після дегельмінтизації

Групи тварин	Кількість тварин у групі, гол.	Із них інвазовано параскарисами		
		гол	ЕЕ, у проц.	ІЕ, у проц.
Дослідна	10	–	100	100
Контрольна	10	10	–	–

З даної таблиці видно, що використаний препарат мав 100 %-ний ефект проти параскарид.

Висновки. 1. Паста еквісект для коней ТОВ "Фармбіомед", м. Москва (Російська Федерація) є високоефективним протипаразитарним препаратом при параскарозній інвазії.

2. Одноразове індивідуальне застосування пасти еквісект в дозі 0,23 мг на 1 кг маси тіла по ДР або 2 г пасти на 100 кг маси тіла тварини по лікарській формі забезпечує звільнення коней від параскарозної інвазії на 100 %.

Список літератури

1. Галат, В.Ф. Інвазійні хвороби коней / В.Ф. Галат В.Ф., А.В. Березовський, Н.М. Сорока та ін.. К.: НАУ, 2008. – 155 с.
2. Галатюк, О.Є. Заразні хвороби коней / О.Є. Галатюк – Житомир: Волинь, 2003. – 280 с.
3. Thamsborg, S.M. Integrated and biological control of parasites in organic and conventional production systems / S. Thamsborg, A. Roepstorff, M. Larsen // *Veterinary parasitology*. – 1999. – V. 84. – P. 169-186.
4. Галатюк, О.Є. Особливості перебігу ринопневмонії і стронгілдозу у коней та їх профілактика / О.Є. Галатюк // *Ветеринарна медицина України*. – 1997. – № 11. – С. 20-21.
5. Бундіна, Л.А. Схеми профілактичних дегельмінтизацій при нематодозах лошадей / Л.А. Бундіна // *Ветеринария*. – 2001. – № 4. – С. 38-42.
6. Пригодін, А.П. Боротьба з гельмінтозами тварин: економічні та терапевтичні аспекти / А.П. Пригодін // *Вет. медицина України*. – 2002. – № 4. – С. 23-25.
7. Поживів, А.І. Концепція боротьби з гельмінтозами тварин / А.І. Поживів, В.П. Горжєєв В.П. // *Ветеринарна медицина України*. – 2002. – № 4. – С. 21-22.

THE EFFICIENCY OF PASTE EQUISECT AT NEMATODES IN HORSES

Antipov A. A., Ponomar' S. I., Goncharenko V.P.

Bila Tserkva National Agrarian University

Paste Equisect is the high-efficient antihelminthic at nematodes in horses (EE and IE = 100 %).

УДК 619:614.9:636.2.053.083.37.03:612.017

РЕЗИСТЕНТНІСТЬ І ПРОДУКТИВНІСТЬ ТЕЛЯТ ПРИ РІЗНИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМАХ ВИРОЩУВАННЯ

Балим Ю.П., Чорний М.В., Іванова-Сальнікова В.Г.

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

Проблема збереженості молодняку тварин в умовах різних форм власності розглядається в комплексі з факторами навколишнього середовища, умовами годівлі, способами і технологічними прийомами їх вирощування [4, 7, 9, 10]. Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва і переведення тварин на промислову основу створила ряд проблем перед практичними робітниками і спеціалістами, оскільки серед молодняку широко реєструються шлунково-кишкові і легеневі захворювання, а падіж досягає 5-25 % [3, 6, 8]. В цьому зв'язку особливу актуальність мають дослідження, які направлені на пошук прийомів, направлених на забезпечення високої життєстійкості, збереженості і продуктивності молодняку [1, 2, 5]. Відомо, що вплив різних прийомів і способів утримання телят обумовлює перебудову і адаптацію організму тварин до абіотичних факторів.

Мета роботи – з'ясувати вплив різних технологічних прийомів вирощування телят в ранній постнатальний період на їх резистентність і продуктивність.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проведені на телятах з добового до 90-денного віку. Для цього були сформовані чотири групи тварин: контрольна утримувалась в профілакторії до 20-денного віку, а потім в групових станках по 5 голів. Молозиво і молоко випоювали з соскових напувалок; дослідну-1 групу вирощували під коровами-матерями; дослідну-2 як і контрольну, але випоювання молозива і молока здійснювали з відра, дослідну-3 групу утримували в індивідуальних будиночках. В період проведення дослідів враховували санітарно-гігієнічний режим в секціях утримання телят за загальноприйнятими методами. Температуру і відносну вологість повітря в зоні розміщення телят реєстрували в трьох точках по діагоналі секції термографом і гірографом, вміст аміаку – універсальним газоаналізатором УГ-2, двоокис вуглецю – експрес-методом за В.Д. Прохоровим, швидкість руху повітря – кульовим катаметром. Для визначення мікробної забрудненості повітря використовували метод осідання за В.Ф. Матусевичем. Культивування мікроорганізмів здійснювали в термостаті на протязі 24 годин при температурі 37±0,5 °С.

Природну резистентність організму піддослідних тварин оцінювали за показниками гуморального захисту: бактеріцидну активність сироватки крові (БАСК) – за удосконаленою методикою Ю.М. Маркова, М.В. Чорного, А.С. Вовка, 1968, лізоцимну активність сироватки крові (ЛАСК) – за методикою В.Г. Дорофейчука, 1968. Визначення імуноглобулінів класу (Ig M, Ig A, Ig G – проводили методом дискретного осідання за М. А. Костіним, 1983, фагоцитарну активність лейкоцитів і кількість Т та В-лімфоцитів визначали за І. М. Карпуть, 1993, морфологічні показники крові (І.П. Кондрахін та ін., 2004).

Для характеристики стану білкового обміну в сироватці крові визначали: вміст загального білку – рефрактометром типу ІРФ-22, білкових фракцій – методом електрофорезу на папері.